

A

נס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה מ"ג of נדריים of מסכת נדריים
Some of the topics we will learn about include.

The Halachos of a הנאה מודר regarding שאילה, borrowing from, and lending to, the מדיר.

The reasons that a הנאה מודר may NOT lend or sell, to the מדיר - And the reason that he may give a מתנה, gift, to the מדיר.

A

The Halachos of a הנאה מודר regarding

שאילה

The reasons that a הנאה מודר may NOT

LEND ♦ SELL ♦ GIVE
מתנה A

to the מדיר

B

The case of הנאה מודר מחבירו ואין לו מה יאכל

A מודר הנאה that does NOT have food to eat, and the Mishnah offers several solutions of how the מדיר can provide for the מודר.

The Machlokes whether הפקר

עד דאתי לרשות זוכה המפקיר יכול לחזור בו

Whether the מפקיר owns the item until the זוכה takes it, and until then he can retract it, or not?

B

המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל

The Machlokes whether

הפקר עד דאתי לרשות זוכה המפקיר יכול לחזור בו

1 So let's review ...
 Zugt Di Mishnah
 המוודר הנאה מחבירו
 In a case in which the מוודר is prohibited in ALL benefits from his friend;
 לא ישאלנו ולא ישאל ממנו
 לא ילונו ולא ילוה ממנו
 ולא ימכור לו ולא יקח ממנו
 The מוודר may NOT lend to, or borrow returnable items from, the מדיר.
 And the מוודר may NOT lend to, or borrow money from the מדיר.
 And the מוודר may NOT sell to, or buy items from, the מדיר.
 We are following the Ran's גירסא and explanation.
 The Gemara explains
 לא ישאל ממנו
 ולא ילוה ממנו
 ולא יקח ממנו
 דקא מהני ליה
 We understand why the מוודר may not borrow or buy from the מדיר, because the מוודר benefits. However, in the reverse cases of
 לא ישאלנו
 ולא ילונו
 ולא ימכרו לו
 Why is the מוודר not allowed to lend or sell to the מדיר? The מוודר does NOT benefit? It is the מדיר who benefits. If so, why are these transactions אסור?

2 The Gemara offers two explanations:
 אמר רבי יוסי ברבי חנינא
 כגון שנדרו הנאה זה מזה
 The Mishnah refers to a case in which they each made a נדר NOT to benefit from the other. Therefore, these transactions are אסור both ways, because they are each הנאה מוודר from the other.
 According to this פשט, only the מוודר is אסור to benefit from the מדיר, but the מדיר is generally מותר to benefit from the מוודר, but in this case, they are both a מוודר.
 However,
 אביי אמר
 גזירה לשאול משום להשאל
 וכן בכולהו גזירה
 According to Abaye, the מדיר is also אסור to benefit from the מוודר, because of a גזירה that if the מוודר lends to the מדיר, he may come to borrow from the מדיר as well, from which he does benefit.
 The Ran explains that the Chachamim only initiated a גזירה for these transactions mentioned in our Mishnah, because
 לא משמע להו לאינשי דליתסרו
 People do not consider them to be significant benefits which are אסור.
 However, the Chachamim did NOT initiate a גזירה regarding a מתנה, a gift, or similar benefit, because משמע להו לאינשי דליתסרו
 People know that these are benefits which are אסור.
 =====

1 **מלפני:**

המודרר הנאה מחבירו

<p>ולא ישאל ממנו ולא ילוה ממנו ולא יקח ממנו</p> <p>דקא מקפלי איב</p>	<p>לא ישאלנו לא ילונו ולא ימכור לו</p> <p>The מוודר does not benefit? ?</p>
--	---

2 **The Gemara offers 2 explanations:**

1

אמר רבי יוסי ברבי חנינא
כגון שנדרו הנאה זה מזה

2

אביי אמר
גזירה לשאול משום להשאל וכן בכולהו גזירה
 Because
 לא משמע להו לאינשי דליתסרו

3 Zugt Di Mishnah
 אמר לו השאילני פרתך
 אמר לו אינה פנויה
 A person approached his friend and asked to borrow his cow, and the friend responded that his cow is not available.

אמר קונם שדי שאני חורש בה לעולם
 The borrower became infuriated and made a נדר that "I will never plow this field with this cow again"

אם היה דרכו לחרוש
 הוא אסור וכל אדם מותרים
 If the נודר was accustomed to plow his field himself, only HE is prohibited to plow the field with this cow, but ALL others are permitted to plow his field with this cow for him, because, as the Ran explains

להרשתו נתכוין
 His intentions were to prohibit HIS plowing only.

However

ואם אין דרכו לחרוש
 הוא וכל אדם אסורין

If the נודר was NOT accustomed to plow his field himself but by employing others, ALL are prohibited to plow the field with this cow, because

שלא יהנה בחרישתה נתכוין

His intentions were to prohibit benefiting from any plowing of his field with this cow.

=====

4 The Mishnah continues:
 המודר הנאה מחבירו
 ואין לו מה יאכל
 If someone is prohibited by a נדר to benefit from his friend, and he does NOT have what to eat;

הולך אצל החנווני ואומר
 איש פלוני מודר ממני הנאה
 ואיני יודע מה אעשה

The מודר approaches a grocer that knows him, and he may tell him, "So and so is forbidden to benefit from me, and I do NOT know what to do for him."

והוא נותן לו

The grocer may give the מודר food, because, as the Ran explains

לאו שלוחתיה עביד

The grocer is NOT the מודר's agent, because he did NOT instruct the grocer to give food. Therefore, the מודר benefits from the grocer, NOT from the מודר.

ובא ונוטל מזה

And the grocer may even accept payment from the מודר, and

לאו שלוחתיה עביד

The grocer is still not considered the מודר's agent, because the מודר made NO commitment, and is NOT obligated, to pay the Grocer.

3 אמר לו השאילני פרתך
 אמר לו אינה פנויה
 אמר קונם שדי
 שאני חורש בה לעולם

אם היה דרכו לחרוש ואם אין דרכו לחרוש

הוא אסור הוא וכל אדם אסורין

וכל אדם מותרים שלא יהנה בחרישתה נתכוין

4 המודר הנאה מחבירו
 ואין לו מה יאכל
 איש פלוני מודר ממני הנאה
 ואיני יודע מה אעשה

והוא נותן לו
 לאו שלוחתיה עביד

ובא ונוטל מזה
 לאו שלוחתיה עביד

5 In a similar case;
 היה ביתו לבנות
 גדרו לגדור
 שדהו לקצור
 The מוֹדֵר needs workers to either build his house or fence,
 or to reap his field, but he does NOT have money to pay
 them.
 הולך אצל הפועלים ואומר
 איש פלוני מוֹדֵר מומני הנאה
 ואיני יודע מה אעשה
 והן עושין עמו
 ובאין ונוטלין שכר מזה
 The מוֹדֵר approaches the workers and tells them that “So
 and so is a מוֹדֵר from me, and I do NOT know what to
 do.” The workers, understanding the hint, may perform
 work for the מוֹדֵר, and even take payment from the מוֹדֵר, as
 in the previous case, because
 לאו שלוחתיה עביד

5

היה ביתו לבנות גדרו לגדור
 שדהו לקצור

בואק אצל הפועלים ואומר
 איש פלוני מוֹדֵר מומני הנאה
 ואיני יודע מה אעשה

והן עושין עמו
 ובאין ונוטלין שכר מזה
 לאו שלוחתיה עביד

6 The Mishnah continues with another case:
 היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל
 If they were traveling where there's no grocer, and the מוֹדֵר
 does NOT have food to eat;
 נותן לאחד לשום מתנה
 והלה מותר בה
 The מוֹדֵר may give food to another person as a gift, and
 that person in turn, may give the food to the מוֹדֵר, because
 לאו מדידיה מתהני
 The מוֹדֵר benefits from the other person, NOT from the
 מוֹדֵר

6

היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל

נותן לאחד לשום מתנה
 והלה מותר בה

Because
 לאו מדידיה מתהני

7 אם אין עמהם אחר
 מניח על הסלע או על הגדר
 ואומר הרי הן מופקרים לכל מי שיחפוץ
 והלה נוטל ואוכל
 If there are NO other people there, the מוֹדֵר puts the food
 on a stone or fence and declares “This food is הפקר,
 ownerless, for all that want it.” The מוֹדֵר may then take the
 food and eat it, because
 לאו מדידיה מתהני
 The מוֹדֵר benefits from הפקר, NOT from the מוֹדֵר

ורבי יוסי
 אוסר
 רבי יוסי disagrees in this last case, and says that the מוֹדֵר
 may NOT take the food.

7

אם אין עמהם אחר

מניח על הסלע
 או על הגדר

ואומר: הרי הן מופקרים
 לכל מי שיחפוץ
 והלה נוטל ואוכל

ורבי יוסי
 אוסר

Because
 לאו מדידיה מתהני

8 The Gemara discusses רבי יוסי's reasoning and cites a Braisa
 א"ר יוסי אימתי בזמן שנדרו קודם להפקירו
 אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו
 הרי זה מותר
 רבי יוסי says that when the מדיר was מפקיר after he made the נדר, the אסור is מותר
 However when the מדיר was מפקיר before he made the נדר, the מותר is מותר.

9 הנחן רבי initially explains that רבי יוסי holds that the food does NOT become הפקר immediately, because הפקר כמתנה מתנה הפקר is similar to a מתנה מה מתנה עד דאתיא מרשות נותן לרשות מקבל הנותן יכול לחזור בו
 In the case of a gift, it certainly remains the property of the giver until the recipient acquires it, and until then he can retract.
 אף הפקר עד דאתי לרשות זוכה המפקיר יכול לחזור בו
 So too, in the case of הפקר, the מפקיר owns the item until the זוכה takes it, and until then he can retract.
 Therefore נדרו קודם להפקירו אסור
 Because מדידה מתהני The מודר benefits directly from the מדיר, NOT from הפקר.
 However הפקירו קודם לנדרו מותר
 Because כל הנודר אין דעתו על מה שהפקיר The מדיר does NOT intend to make the נדר for items that are already הפקר.

And the Chachamim disagree with רבי יוסי and they hold that the food DOES become הפקר immediately, because הפקר לאו כמתנה הפקר is NOT similar to a מתנה. Indeed מתנה עד דאתיא מרשות נותן לרשות מקבל הנותן יכול לחזור בו
 However הפקר עד דאתי לרשות זוכה המפקיר אין יכול לחזור בו
 The מפקיר does NOT own the הפקר item once he declared it ownerless, and he CANNOT retract it. Therefore, the מודר may then take the food and eat it, because לאו מדידה מתהני

8 The Gemara discusses רבי יוסי's reasoning:

בריייתא:
 אמר ר' יוסי

אבל
 אם היה הפקירו קודם לנדרו הרי זה מותר

אימתי
 בזמן שנדרו קודם להפקירו אסור

9 הפקר כמתנה

initially explains רבי יוחנן holds רבי יוסי

אף מפקיר עד דאתי לרשות זוכה המפקיר יכול לחזור בו

אף מתנה עד דאתיא מרשות נותן לרשות מקבל הנותן יכול לחזור בו

Therefore...

הפקירו קודם לנדרו מותר
 לא פוקדין אין דעתו על מה שהפקיר

נדרו קודם להפקירו אסור
 מדידה מתהני

The Chachamim disagree:

הפקר לאו כמתנה

מפקיר עד דאתי לרשות זוכה המפקיר אין יכול לחזור בו

מתנה עד דאתיא מרשות נותן לרשות מקבל הנותן יכול לחזור בו

10 However, the Gemara proves from a Braisa that כל הנודר דעתו נמי על מה שהפקיר The מדר DOES intend to make the נדר even for items that are already הפקר.

Therefore, רבא concludes that all agree that מדאורייתא the food DOES become הפקר immediately, because הפקר לאו כמתנה

However, רבי יוסי's reasoning is that only מדרבנן does the food NOT become הפקר, because, as the Ran explains; אנן סהדי דאפקריה כדי שיזכה המוודר

It is apparent that the מדר was only מפקיר so that the מוודר should be able to benefit from it, in which the Chachamim initiated that the food does NOT become הפקר;

גזירה

משום מעשה דבית חורון

As the Ran explains

אתי למישרי אפילו היכא דאמר בפירוש

There is a concern that a מדר will be מפקיר and specify that the הפקר is only for the מוודר, as in the incident that occurred in the town of חורון, in which

מדאורייתא אינו הפקר

Therefore, says רבי יוסי

נדרו קודם להפקירו

אסור

Because

איכא גזירה

He was מפקיר after he made the נדר, in which there IS a גזירה.

However

הפקירו קודם לנדרו

מותר

Because

ליכא גזירה

He was מפקיר before he made the נדר, in which there is NO גזירה.

And the Chachamim disagree with רבי יוסי and say that even מדרבנן the food always becomes הפקר, because

לא גזרין

The Chachamim did NOT initiate such a גזירה.

10 However, the Gemara proves from a Braisa כל הנודר דעתו נמי על מה שהפקיר

Rabba concludes:

All agree

מדאורייתא

הפקיר
לאו כמתנה

Rabbi Yosi

מדרבנן

הפקיר
כמתנה

אנן סהדי דאפקריה כדי שיזכה המוודר

Gzira

משום מעשה

דבית חורון

אתי למישרי

אפילו היכא דאמר בפירוש

Therefore, says Rabbi Yosi:

הפקירו
קודם לנדרו
מותר

Because
לא גזרין

נדרו
קודם להפקירו
אסור

Because
איכא גזירה